

Informácie, z ktorých sa skladá táto učebnica, som pred ich usporiadaním do logického a zmysluplného celku držala v hlave zopár mesiacov. K jej napísaniu ma motivovala niekoľkoročná prax v priamej práci s prepustenými a ich rodinami, ako aj moje vedecko výskumné zameranie. Najviac som však potrebu jej vzniku cítila pri výučbe študentov, ktorým som na jednom mieste chcela poskytnúť komplexné a jasné informácie o problematike. Podobne sú na tom aj začínajúci sociálni pracovníci, ktorí sa rozhodli pôsobiť v práci s náročnou cieľovou skupinou odsúdených a/alebo prepustených. Na začiatku svojej práce sa na mňa často obracajú so žiadosťou o odporúčenie relevantnej literatúry, ktorá by ich zrozumiteľne uviedla do problematiky penitenciárnej a postpenitenciárnej sociálnej práce na Slovensku. Takejto literatúry je však v našich podmienkach nedostatok (základnými informačnými zdrojmi sú legislatívne normy), preto pevne verím, že sa učebnica stane cenným zdrojom informácií pre všetkých študentov a pomáhajúcich odborníkov, ktorí sa rozhodli vydať neľahkou, ale zaujímavou cestou práce s odsúdenými a prepustenými.

Táto publikácia opisuje realitu penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti na Slovensku a miesto, ktoré v nej zastáva sociálna práca. Predstavuje sociálneho pracovníka ako aktívneho odborníka, vymedzuje jeho priestor a možnosti pri práci s odsúdenými a prepustenými. Prvá kapitola predstavuje pojem „trest“ v širších súvislostiach a jeho realie na Slovensku. Bližšie charakterizuje a popisuje trest odňatia slobody, ktorý je pre odsúdených, ale aj pre výkon sociálnej práce najnáročnejší zo všetkých trestov. Druhá kapitola sa zameriava na penitenciárnu starostlivosť a priestor, ktorý poskytuje intervenciám sociálneho pracovníka. Tretia kapitola sa venuje postpenitenciárnej starostlivosti a podrobne popisuje kompetencie jednotlivých pozícií sociálneho pracovníka zastávaných počas jej výkonu. Prvé tri kapitoly predstavujú prítomnosť, posledná – štvrtá kapitola pomenúva súčasné výzvy, ktoré snád budú uskutočnené v blízkej budúcnosti. Verím, že učebnicou ponúkané typy na ich realizáciu sa stanú súčasťou práce mnohých sociálnych pracovníkov.

ÚVOD	9
VÝKON TRESTU	11
1.1 Výkon trestu odňatia slobody	14
1.2 Podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody	18
2 PENITENCIÁRNA STAROSTLIVOSŤ	23
2.1 Sociálna práca s obvinenými vo výkone väzby a odsúdenými vo výkone trestu odňatia slobody	29
3 POSTPENITENCIÁRNA STAROSTLIVOSŤ	45
3.1 Sociálna práca s prepustenými po výkone trestu odňatia slobody	51
3.1.1 Kompetencie sociálneho kurátora	56
3.1.2 Kompetencie probačného a mediačného úradníka	60
3.1.3 Kompetencie sociálneho pracovníka obce a vyššieho územného celku	64
3.1.4 Kompetencie sociálneho pracovníka mimovládnej organizácie	65
4 AKTUÁLNE VÝZVY PRE SOCIÁLNU PRÁCU	72
4.1 Zefektívniť prepojenie penitenciárnej a postpenitenciárnej sociálnej práce	72
4.2 Zefektívniť spoluprácu sociálnych pracovníkov pracujúcich s prepustenými	74
4.3 Rozšíriť sieť MVO poskytujúcich postpenitenciárnu starostlivosť na územie celého Slovenska	76
4.4 Zjednotiť základnú metodiku postpenitenciárnej sociálnej práce	77
4.5 Realizovať programy vychádzajúce zo systémových prístupov	87
4.6 Realizovať resocializačné výchovkové programy	88
4.7 Upevniť pozíciu sociálnej práce v rámci alternatívnych trestov	90
ZÁVER	94
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	95
MENNÝ REGISTER	100
ZOZNAM PRÍLOH	101